

NEDERLANDS
INSTITUUT
VOOR
PRAEVENTIEVE
GENEESKUNDE

*Beschermvrouwe
H. M. de Koningin*

„De arts heeft zich in eer en geweten verbonden tot de taak, naar de mate van zijn vermogen het menselijk leven de volle kans te bieden”

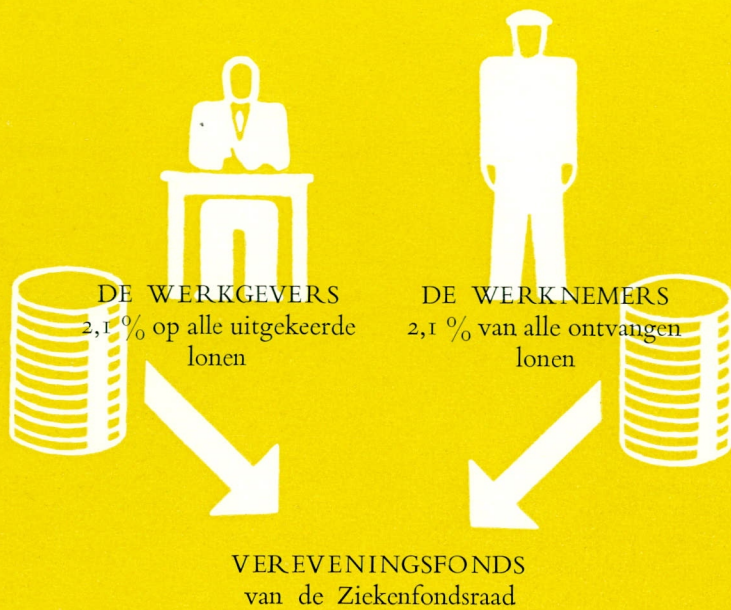
KONINGIN JULIANA

(Rede in de Pieterskerk te Leiden op 18 Juli 1955)

Allerwege is er een beweging gaande, die beoogt meer aandacht te schenken aan het voorkómen van ziekte door de bevordering van de studie en de toepassing van de preventieve geneeskunde

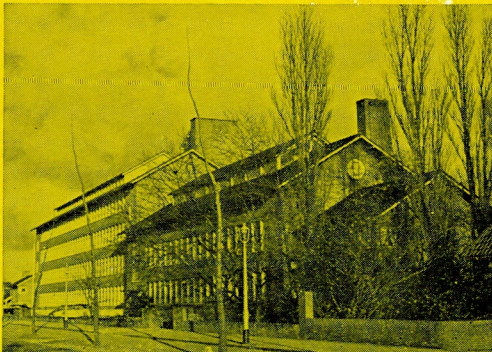
Die beweging, de meest natuurlijke die men zich denken kan, ging uiteraard niet aan Nederland voorbij. Integendeel, de gehele Nederlandse gemeenschap draagt er toe bij, en meer direkt die van

PRAEVENTIEFONDS

GENEESKUNDIGE
VOORZIENINGEN
voor alle
verplicht verzekerden

TOEPASSINGEN
Preventieve
Gezondheidszorg

WETENSCHAP
Nederlands Instituut voor
Praeventieve Geneeskunde

Een blik op de schets toont hoe de gehele gemeenschap van werkgevers en werknemers is ingeschakeld in de financiering van de bevordering van de STUDIE en de TOEPASSING van de praeventieve geneeskunde in Nederland.

Ook toont de schets de plaats in dit bestel van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde.

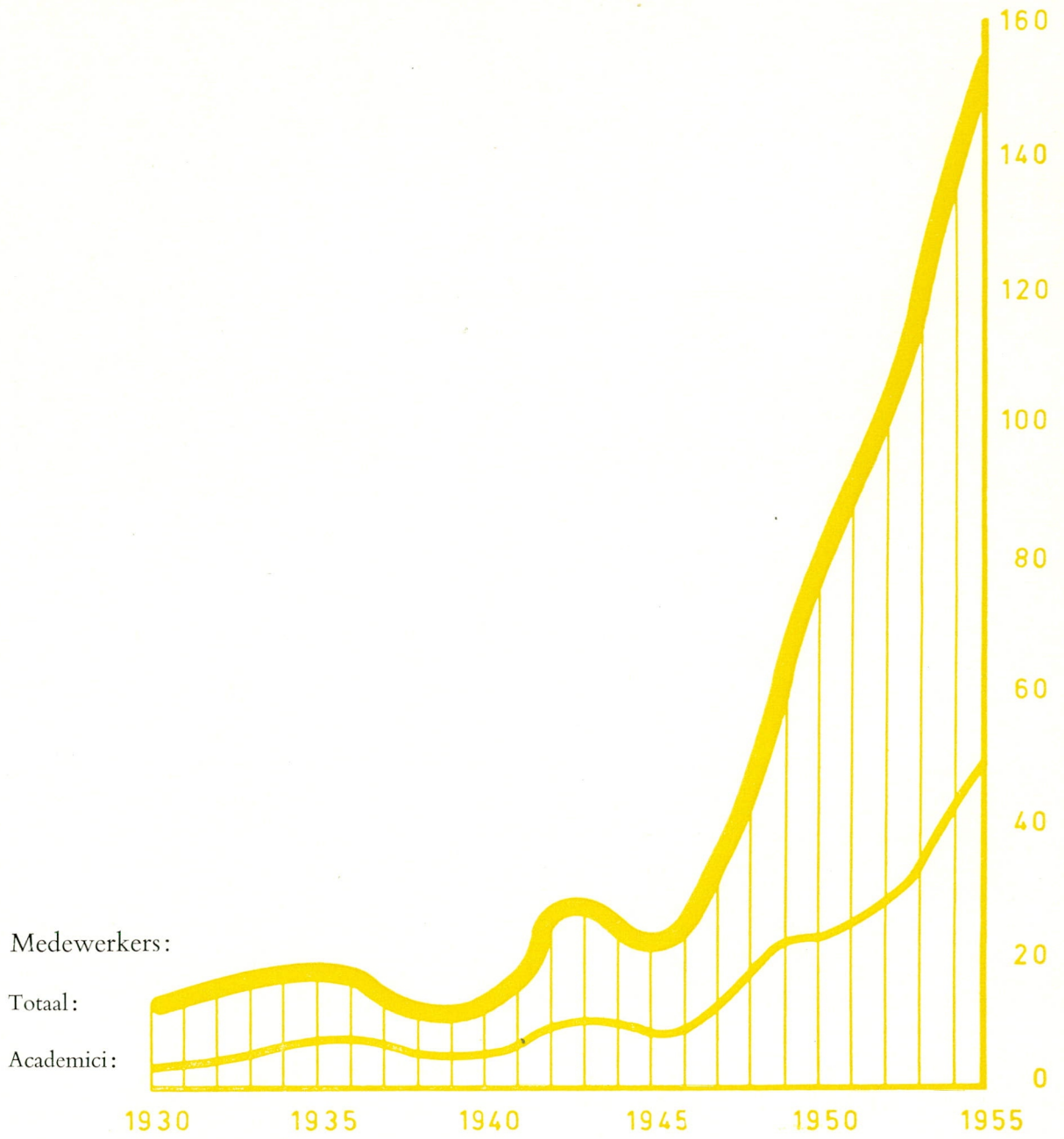
Volgens de konsiderans van de wet op het Praeventiefonds (1951), moeten de gelden van dit fonds worden besteed tot het nemen en bevorderen van maatregelen, welke strekken om ziekte te voorkómen. De behartiging van een deel van die belangen is toevertrouwd aan het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde, met name de bevordering van preventief-geneeskundige wetenschappen in het algemeen en van de bedrijfsgeneeskunde in het bijzonder.

Alvorens in te gaan op die doelstelling, is het zaak even stil te staan bij de historische ontwikkeling van het Instituut. Deze grijpt terug tot het jaar 1929, toen, op initiatief van twee Leidse hoogleraren, Prof. Dr. E. GORTER en Prof. Dr. J. VAN DER HOEVE, een stichting werd opgericht met als doel het ontwikkelen van de preventieve geneeskunde. Reeds in 1933 kwam deze onder de leiding van Prof. J. P. BIJL, die tot 1949 directeur bleef. Zijn opvolger was Prof. Dr. R. REMMELTS.

De eerste jaren werden enkele huurpanden in Leiden voor laboratorium-studies benut. Het eerste werkelijke instituut dateert van 1941, gebouwd en ingericht door het Prophylaxefonds, voorganger van het Praeventiefonds.

Door de voortdurende uitbreiding van het arbeidsterrein werd het instituut van 1941 al spoedig te klein, en opnieuw moest ten dele elders in Leiden onderdak worden gevonden. Dit leidde tot het beramen van plannen voor uitbreiding. De bouw van een nieuwe vleugel, viermaal zo groot als het oorspronkelijke gebouw, was voltooid in het voorjaar van 1956; bouw en inrichting zijn bekostigd door het Praeventiefonds.

Voor de geschiedenis van het Instituut en in het bijzonder van zijn wetenschappelijke ontwikkeling kan worden verwezen naar het gedenkboek van het Instituut: „Een kwart eeuw Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde” door J. P. BIJL.

DE AFDELINGEN

AFDELING BAKTERIOLOGIE EN EXPERIMENTELE PATOLOGIE

Dit is de oudste afdeling, ontstaan onmiddellijk na de oprichting van de stichting in 1929. Aanvankelijk was de aandacht gekoncentreerd op de mogelijkheden tot voorkoming van bacteriële infectieziekten (speciaal tuberculose). Sinds 1939 is de belangstelling meer gericht op de studie van virusziekten (kinderverlamming en andere).

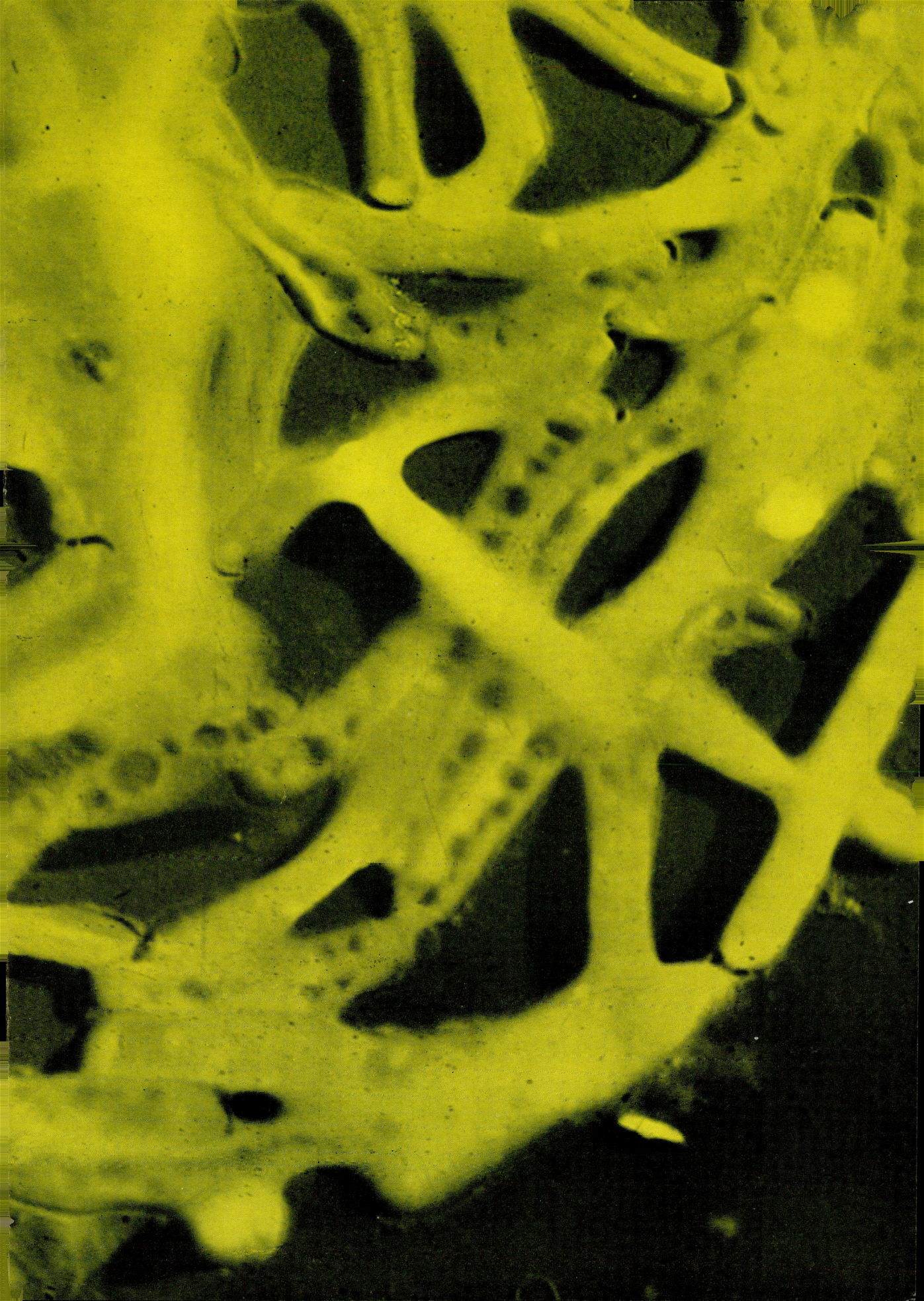
Sedert kort is het laboratorium voor mikrobiologie van de Rijksuniversiteit te Leiden in de afdeling opgenomen, waardoor opnieuw aandacht wordt besteed aan de bacteriologie.

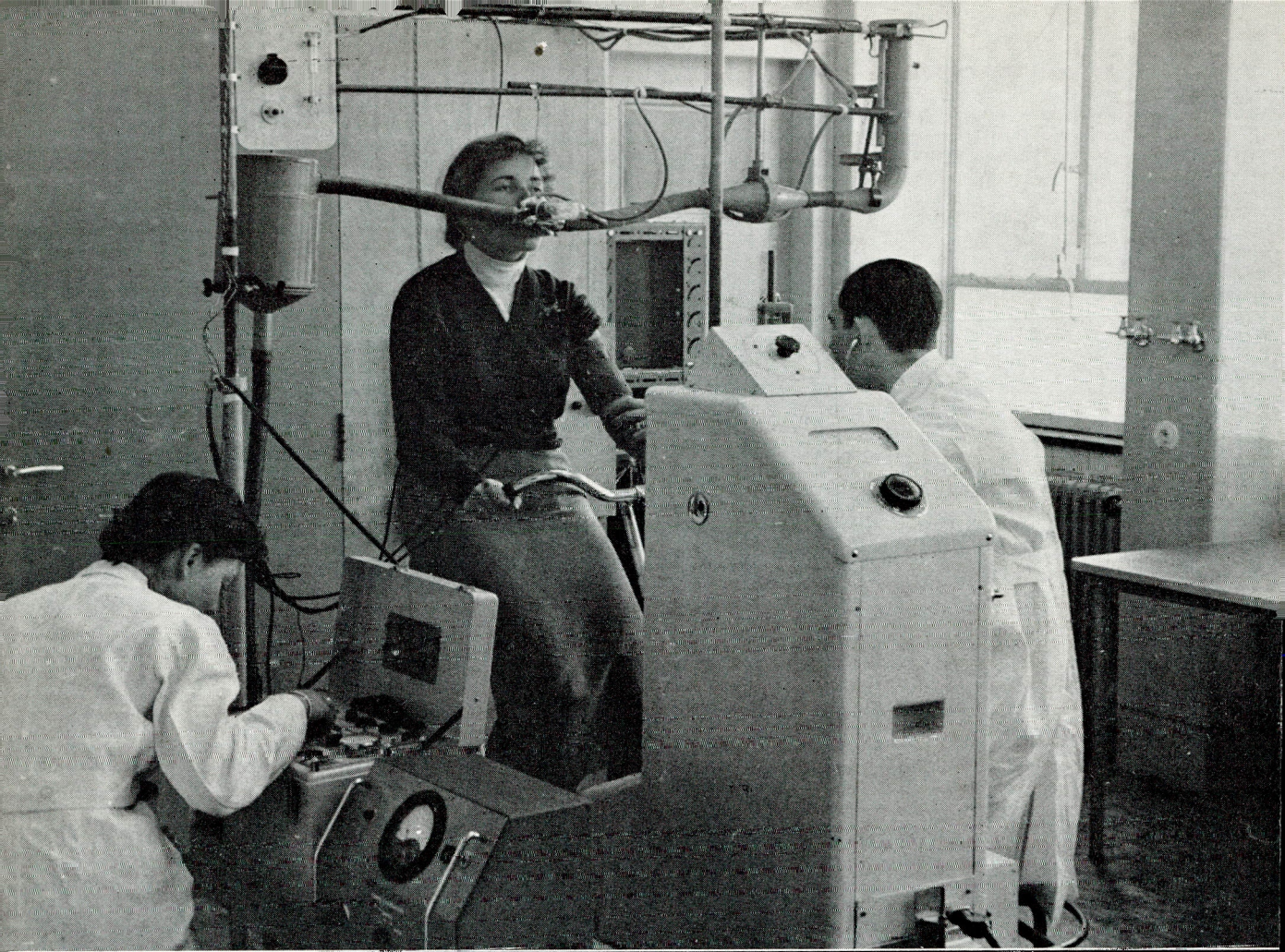
Het uiteindelijke streven van de afdeling is bij te dragen tot het verwezenlijken van mogelijkheden ter voorkoming van infectieziekten. Vandaar het speuren naar de gedragingen van ziekteverwekkers in en buiten het lichaam van de mens, en het onvermoeid zoeken naar middelen, die ter natuurlijke en kunstmatige bescherming tegen het uitbreken van infectieziekten kunnen worden benut (immunisatie en vaccinatie).

De grootste omvang heeft die taak ten aanzien van kinderverlamming (poliomyelitis). Gekoördineerde onderzoeken, met name het zoeken naar een doelmatige actieve immunisatie tegen polio, zijn in handen van een speciaal polio-team. De afdeling is aangewezen als Centraal Instituut voor het poliomyelitis-onderzoek in Nederland.

Een ander belangrijk werkgebied is het influenza onderzoek, in handen van een speciaal influenza-team met medewerkers op de interne kliniek van de Rijksuniversiteit te Leiden. De afdeling fungeert als Influenza Centrum in Nederland van de Wereld Gezondheids Organisatie.

AFDELING ARBEIDSGENEESKUNDE

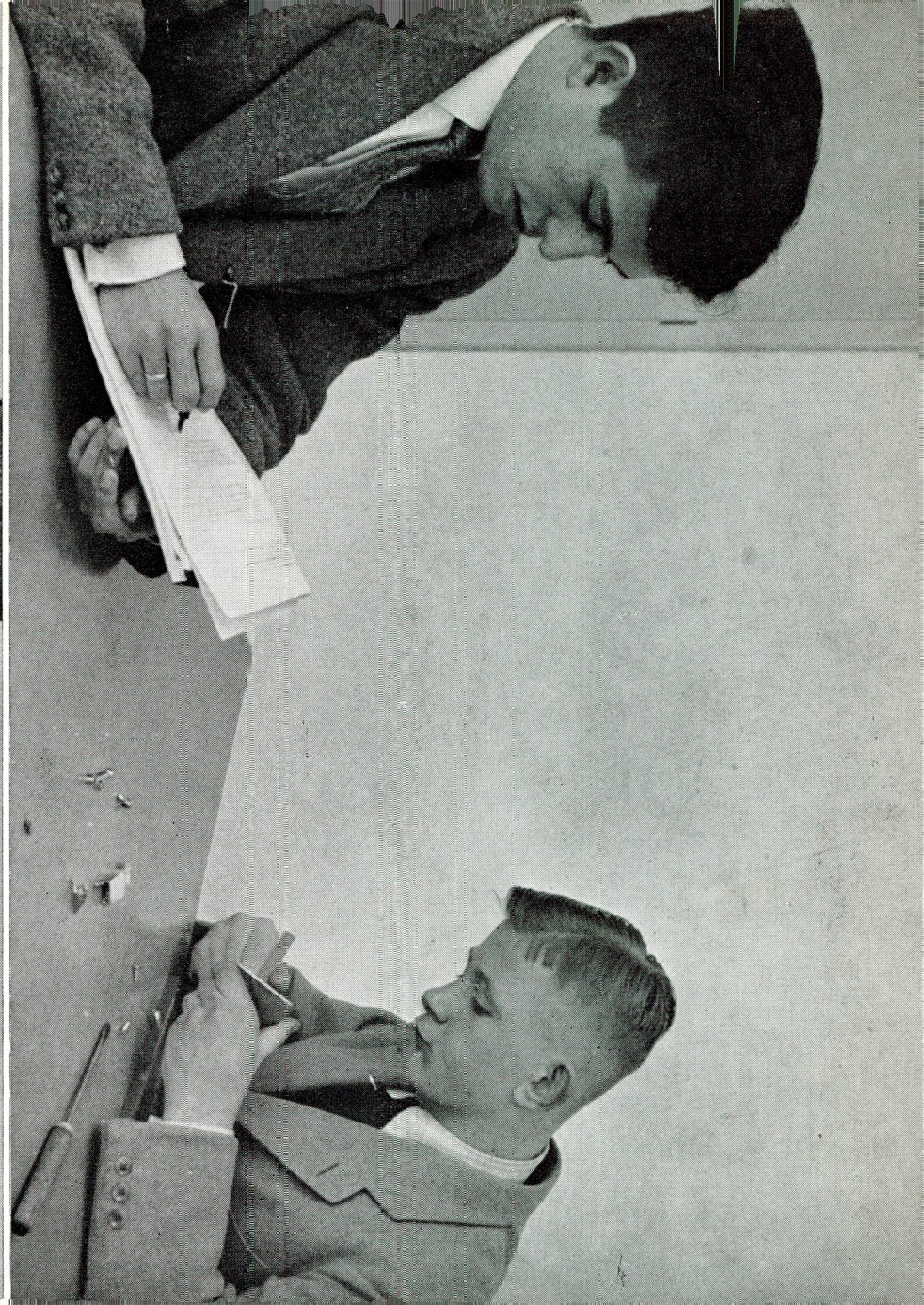
Deze afdeling houdt zich bezig met de studie van factoren, die een gevaar opleveren voor de gezondheid en het prestatievermogen van de werkende mens. In vele bedrijven wordt gewerkt met stoffen, die onder bepaalde omstandigheden schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Op andere plaatsen moet zwaar lichamelijk werk worden gedaan of moet de arbeid onder bezwarende omstandigheden plaatsvinden. De afdeling bedoelt een centrum te zijn in Nederland voor het bestuderen van deze en andere arbeidsgeneeskundige vraagstukken. Routinewerk wordt niet verricht.

Om op de hoogte te blijven van wat zich voordoet in de praktijk, heeft de afdeling een bedrijfsarts gedetacheerd bij de Bedrijfsgeneeskundige Dienst te Leiden. Deze arts neemt ook contact op met bedrijven elders in het land, wanneer advies gevraagd wordt. Hij werkt samen met de fysioloog, de toxicoloog, de huidarts en de gehoor-deskundige, allen verbonden aan de afdeling, en met andere specialisten van het Instituut.

De sectie voor fysiologie legt zich toe op metingen aan de werkende mens. Een voorbeeld hiervan is het meten van het caloriciënverbruik bij arbeidsverrichtingen onder verschillende condities. Dit dient voor het vaststellen van de voor gezondheid en prestatie meest gunstige omstandigheden (arbeidsrationalisatie uit het gezichtspunt van de arbeidsgeneeskunde). Andere vraagstukken betreffen: de bezwarende factoren van het werken bij hoge temperaturen; het bepalen van de geschiktheid van minder valide en oudere personen voor bepaalde beroepen (functieproeven); het nagaan van de verbreiding en de oorzaken van de beroepsdoofheid, waaruit dan weer wordt geleerd in welke bedrijven daartegen beschermende maatregelen noodzakelijk zijn; het ontwikkelen en beproeven van gehoorbeschermers.

In de sectie voor toxicologie wordt de giftigheid onderzocht van allerlei stoffen, die in de industrie gebruikt worden. Met de zo verkregen kennis kunnen maatregelen worden beraamd tot het voorkómen van beroepsintoxicaties. Voorzover nodig vindt overleg plaats tussen bedrijfsarts, toxicoloog, huidarts en andere deskundigen.

De afdeling beschikt over verschillende laboratoria, waaronder een klimaatkamer en een geluidkamer. Deze laatste wordt ook door de afdeling Geestelijke Gezondheid benut voor onderzoeken op het gebied van de geluidhinder.

AFDELING GEESTELIJKE GEZONDHEID

De ontwikkeling van de moderne arbeidsgeneeskunde alleen reeds wettigt het bestaan van een afdeling in het Instituut, waar psychiater, psycholoog, pedagoog, socioloog en maatschappelijk werker doelmatig samenwerken. Zulk een afdeling is in 1944 opgericht en sindsdien tot ontwikkeling gebracht: de afdeling „geestelijke gezondheid”.

Geestelijk-hygiënische vraagstukken, die verband houden met de arbeid, staan centraal in de activiteiten van de afdeling. Bestudeerd worden daartoe groepsverhoudingen binnen het bedrijf en hun invloed op de werkende mens. Hieruit worden praktische methoden van onderzoek naar personeelsverhoudingen ontwikkeld, terwijl tevens adviezen worden gegeven inzake personeelsbeleid en bedrijfsmaatschappelijk werk.

De onderafdeling voor sociologie houdt zich bezig met maatschappelijke structuren binnen, maar ook buiten het bedrijf. Een onderwerp van onderzoek is b.v. de houding van bepaalde bevolkingsgroepen ten aanzien van de industrialisatie. Daarnaast wordt nagegaan welke de sociale gevolgen zijn van ingrijpende technische veranderingen in een bedrijf.

Naast deze sociale facetten zijn ook talrijke psychologische factoren van belang. Samen met de afdeling Arbeidsgeneeskunde worden b.v. vermoeidheidsvraagstukken bestudeerd in verband met het werk in ploegen. Een studie van arbeidsongevallen en de ontwikkeling van een doelmatige techniek van veiligheidspropaganda, staan mede op het programma.

Preventie eist evenwel dikwijls, dat men reeds aan de jonge mens aandacht besteedt: aanpassing aan het beroepsleven tijdens de puberteit en vraagstukken van school-psychologische aard worden daarom tevens bestudeerd. Vanzelfsprekend leiden die studies weer tot andere onderwerpen, zoals leeren en aanpassingsstoornissen bij het kind en de wijze waarop deze b.v. in de kinderbescherming behandeld worden.

Samen met de afdeling Gezondheidstechniek van T.N.O. wordt een onderzoek gedaan naar de geluidhinder in industriële bedrijven en de geluidhinder in volkswoningen, waarbij bepaalde sociaal-psychologische aspecten van de volkshuisvesting niet voorbijgegaan kunnen worden. Op deze en andere terreinen doet de afdeling ook veel voorlichtend werk.

AFDELING STATISTIEK

De taak van de afdeling Statistiek omvat, onder meer, de verzorging van een ziekteverzuim- en een ongevallenverzuim-statistiek, ten dienste van het bedrijfsleven. Een wekelijkse circulaire met de laatste gegevens daaromtrent, die de onderlinge vergelijking mogelijk maakt, wordt onder de talrijke deelnemende bedrijven verspreid. Jaarlijks verschijnt een samenvattend verslag.

De ziekteverzuim-statistiek waarschuwt tijdig in geval het verzuim in een bedrijf aanmerkelijk hoger ligt dan dat van daarmee vergelijkbare bedrijven. Meer dan een indicatie, dat er ergens iets niet in orde is, geeft zij echter niet. Een beter inzicht wordt verkregen als de ziekteverzuim-statistiek met een daaraan vastgekoppelde diagnose-statistiek wordt aangevuld. Deze meer bewerkelijke combinatie funktioneert sinds enkele jaren. Het omvangrijke feitenmateriaal, dat aldus verzameld wordt, kan op de duur een bruikbare basis worden voor het onderzoek naar de beweegredenen van ziekteverzuim in het algemeen.

Een omvangrijke taak van de afdeling is verder het geven van adviezen voor de opzet van allerlei onderzoeken op het uitgestrekte terrein van de preventieve geneeskunde, alsmede het statistisch bewerken van de verkregen numerieke gegevens. Deze statistische assistentie wordt in de eerste plaats gegeven aan de zusterafdelingen van het Instituut en, voorzover het werkprogramma het toelaat, aan instanties buiten het Instituut.

AFDELING GEZONDHEIDSZORG

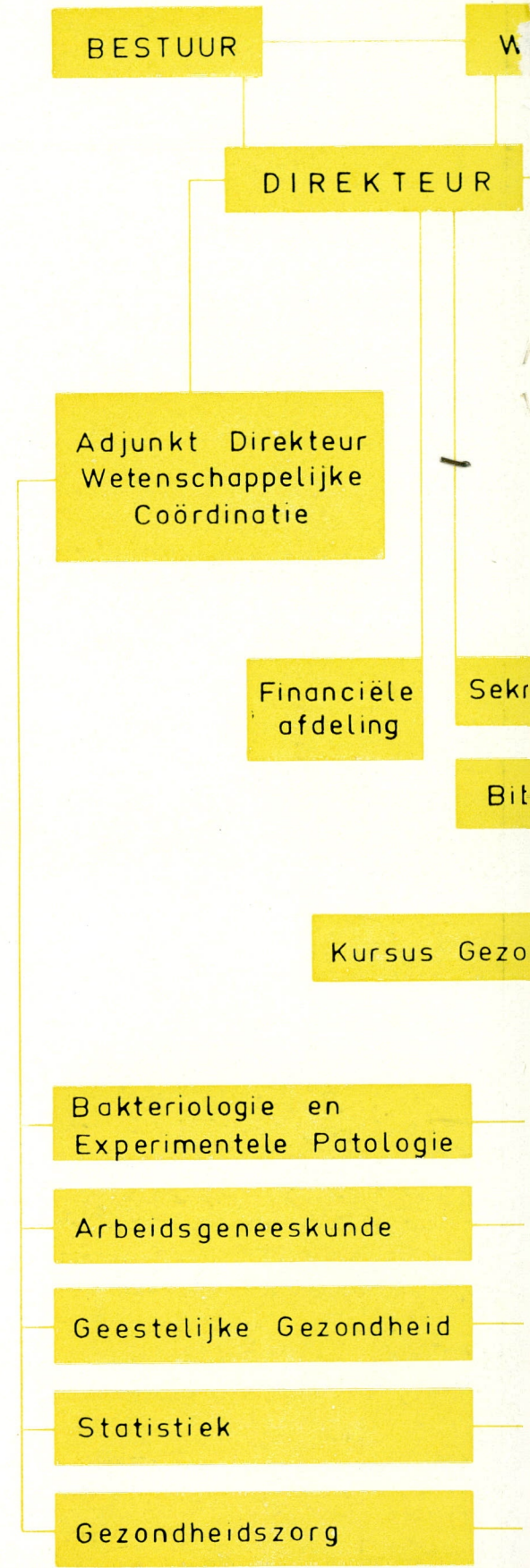
Het mag verbazing wekken, dat de afdeling „Gezondheidszorg” niet als eerste, maar als laatste, de revue passeert. De afdeling is echter de jongste van het Instituut en is in haar beginfase nog voornamelijk georiënteerd geweest op de kinderhygiëne, verreweg het belangrijkste segment van de belangensfeer van de algemene gezondheids-voorzorg. Onderwijl gaat de gedachte niet alleen uit naar een verdieping van het onderzoek thans verricht, maar ook naar een verbreding van het front van onderzoek tot andere terreinen van gezondheidszorg.

Als een van de basis-onderwerpen van studie werd de analyse van de kindersterfte gekozen. Analyse van sterfte en doodsoorzaken is nog steeds het fundament van een rationele opbouw van gezondheidszorg. Dit geldt voor de gezondheidszorg in het algemeen, en voor de kinderhygiëne in het bijzonder. In deze studies kwam onder meer de toenemende rol, die ongevallen daarin spelen, duidelijk aan het licht. Het onderzoek naar oorzaken van ongevallen bij kinderen is daarom ter hand genomen.

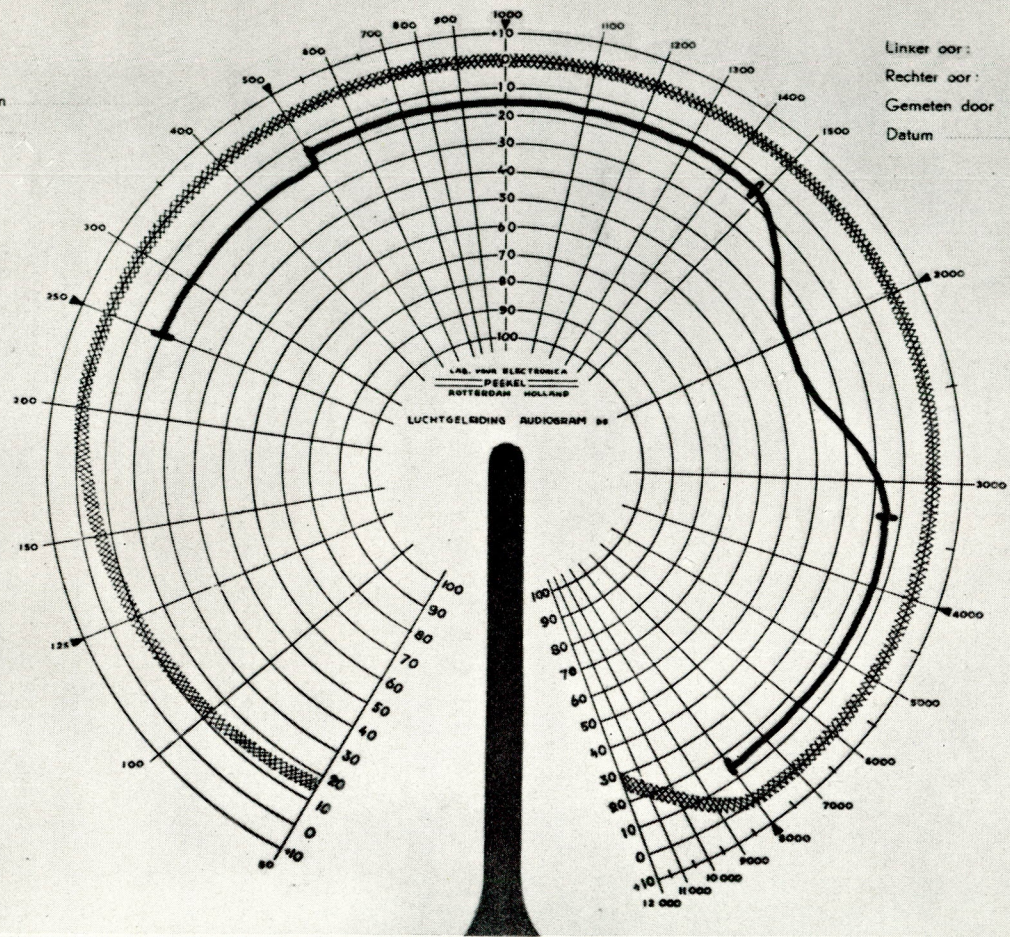
De studie van de ontwikkelingsgang van het kind is een ander belangrijk deel van het werk. Hieronder valt de studie van de ontwikkeling van kleuters aan de hand van gegevens verzameld in kleuterscholen en kleuter-dagverblijven; de studie van groei-diagrammen van schoolkinderen, waarbij gezocht wordt naar aanknopingspunten met voeding en milieu; en de studie van de ontwikkeling van adolescenten in de meest ruime zin, aan de hand van gegevens verzameld in scholen en bedrijven.

Tot slot mag melding worden gemaakt van een systematische analyse van het schoolverzuim, bedoeld om normen te vinden voor gericht geneeskundig onderzoek van schoolkinderen. Mogelijkheden van coördinatie van het werk van huisarts en anderen op het gebied van de kinderhygiëne in een voor dat doel uitgekozen dorpsgemeenschap worden onderzocht; zo ook de voedingstoestand van verschillende groepen van kinderen, zowel klinisch als biochemisch. De afdeling beschikt over aparte sekties voor voeding en biochemie. Enkele laboratoriumtechnieken worden in verband met het voedingsonderzoek ontwikkeld.

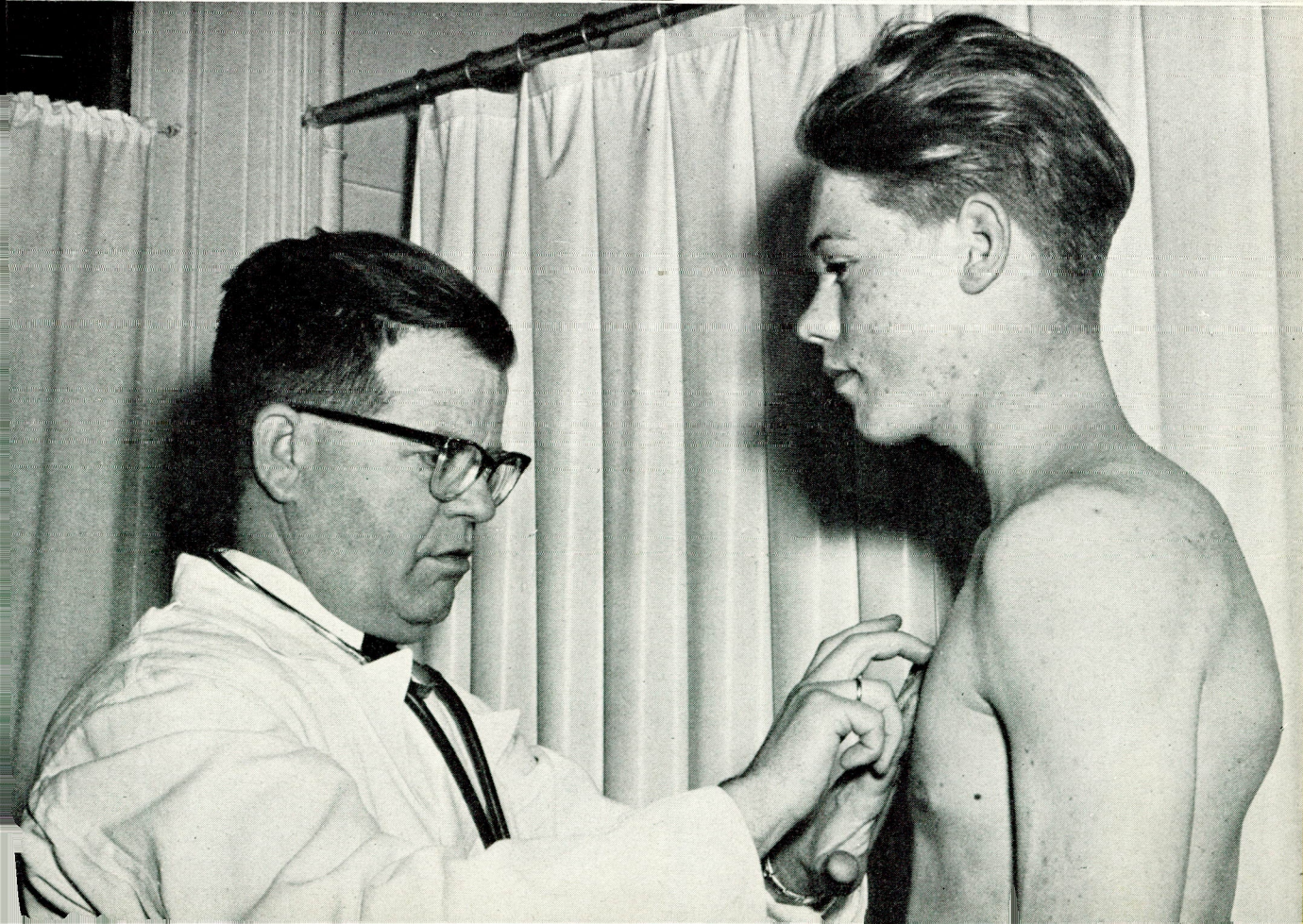

Naam
Adres
Geboortedatum
No
L
3

Linker oor:
Rechter oor:
Gemeten door:
Datum:

1929-1941

Wetenschappelijke Adviesraad

Adjunkt Directeur
Interne Organisatie
Voorlichting en
Onderwijs

Stuvia

Bibliotheek

Wetenschappelijke
zorg

Kommissie
van bijstand

Kommissie van bijstand

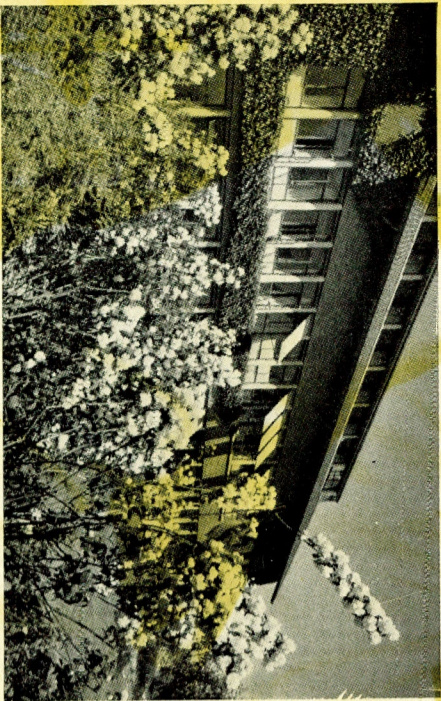
Kommissie van bijstand

Kommissie van bijstand

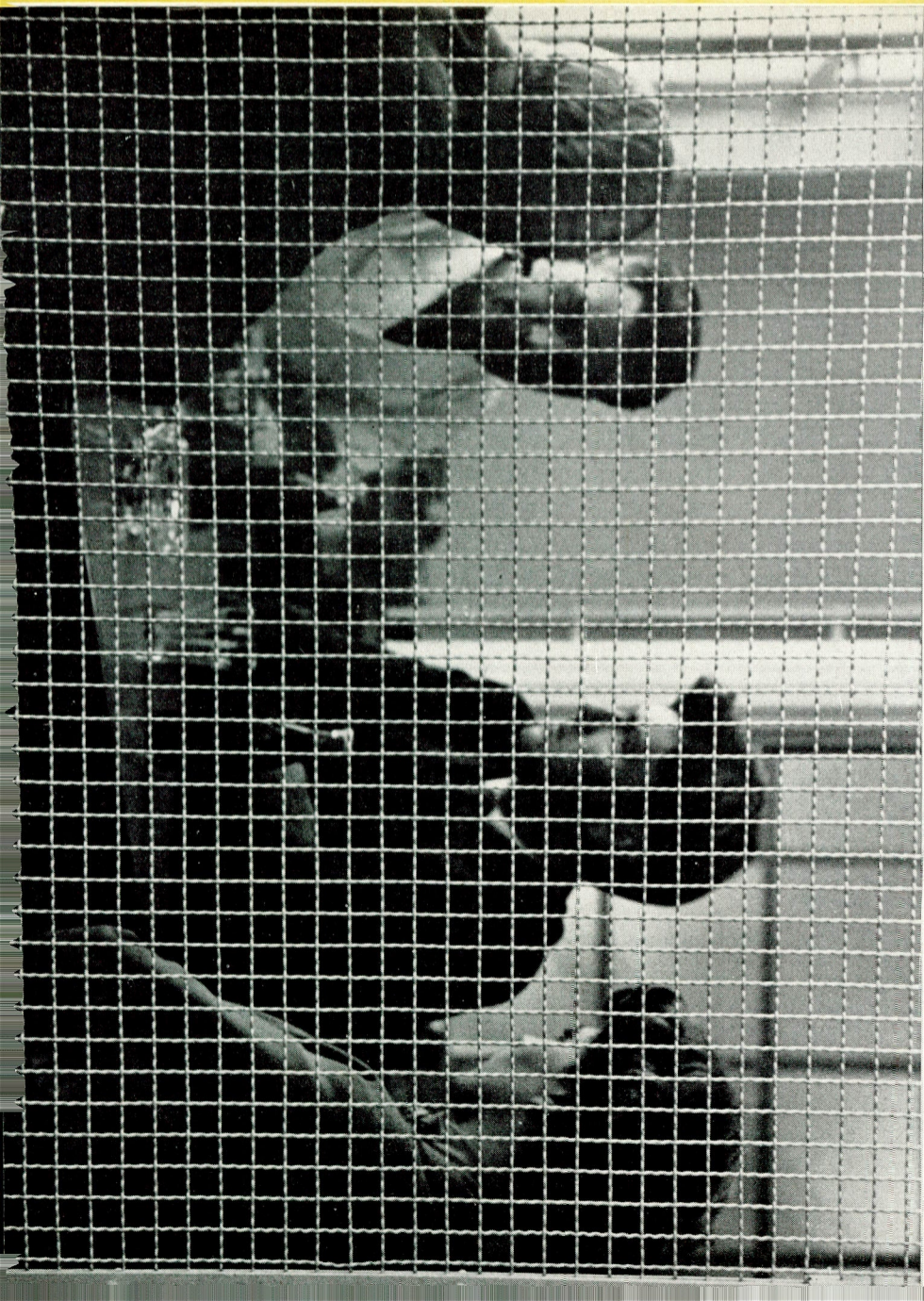
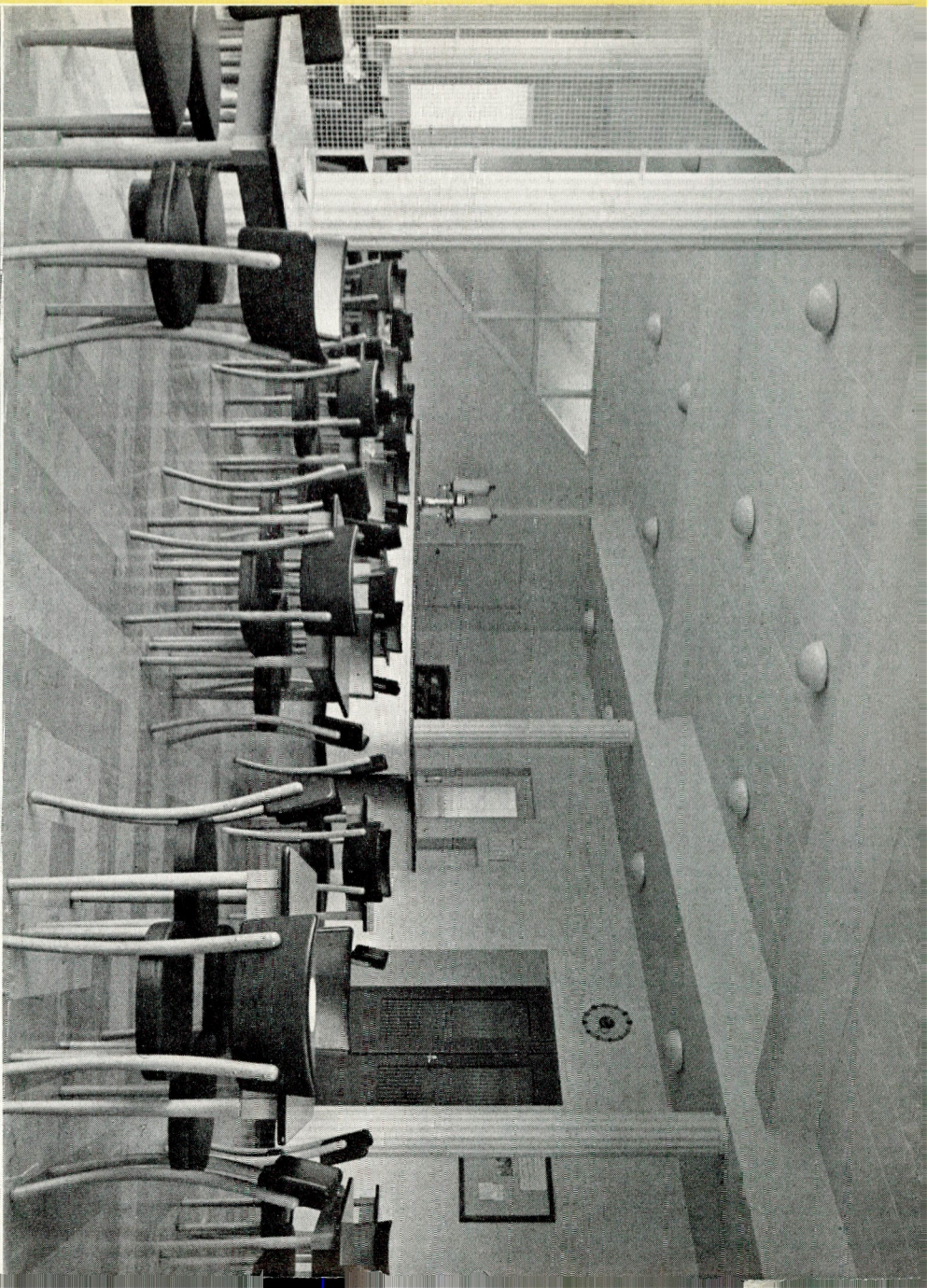
Kommissie van bijstand

Kommissie van bijstand

1941-1956

DE KURSUS IN GEZONDHEIDSZORG EN PRAEVENTIEVE GENEESKUNDE

Het doel van de cursus is aan artsen, die een werkkring zoeken op het terrein van de gezondheidszorg en de bedrijfsgeneeskunde, of die reeds als zodanig werkzaam zijn, in theoretisch en praktisch contact te brengen met die onderwerpen van preventie en positieve gezondheidszorg, waarmee zij in hun werk te maken krijgen.

De cursus werd voor het eerst door het Instituut georganiseerd in 1951/52 en is sindsdien elk jaar herhaald. De thans lopende cursus 1955/56 wordt door 34 artsen bezocht, waarin begrepen twee artsen uit Suriname en twee uit Indonesië (waarvan een met een studieopdracht van W.H.O.) en een Belgische arts (met een studieopdracht van W.H.O.).

Deze introductie geeft al dadelijk een kijk op een belangrijke ontwikkeling, die bezig is zich te voltrekken, n.l. de toenemende belangstelling voor de cursus in en buiten Nederland en de waardering voor de cursus in kringen van de Wereld Gezondheids Organisatie. De grotere belangstelling in de artsenwereld is van belang, omdat de nationale gezondheidszorg met een groeiend corps van in die richting geschoolde krachten is gediend. Hetzelfde geldt ook in biezondere mate voor de gezondheidszorg in Suriname en de Antillen.

De cursus is een „full-time” cursus van negen maanden (eind september t/m juni het daaropvolgende jaar). Na een basisopleiding van vier maanden kunnen de deelnemers een keuze doen uit gespecificeerde vervolgcursussen, resp.: algemene gezondheidszorg, bedrijfsgeneeskunde (arbeidsgeneeskunde) kinderhygiëne, en tropenhygiëne en tropengeneeskunde. De vervolgcursus in tropenhygiëne/geneeskunde wordt afwisselend gegeven in de tropeninstituten te Leiden en te Amsterdam.

Wat de gevolgde methodiek van onderricht betreft, kan ten eerste worden gewezen op de medewerking van de zijde van de meest vooraanstaande medische instanties en autoriteiten van het land, met behoud van eigen staf voor die facetten van onderricht, die direkt verband houden met de taak van de afdelingen van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde. Daarnaast bestaat ook medewerking van buitenlandse specialisten, daartoe aangezocht door de Wereld Gezondheids Organisatie.

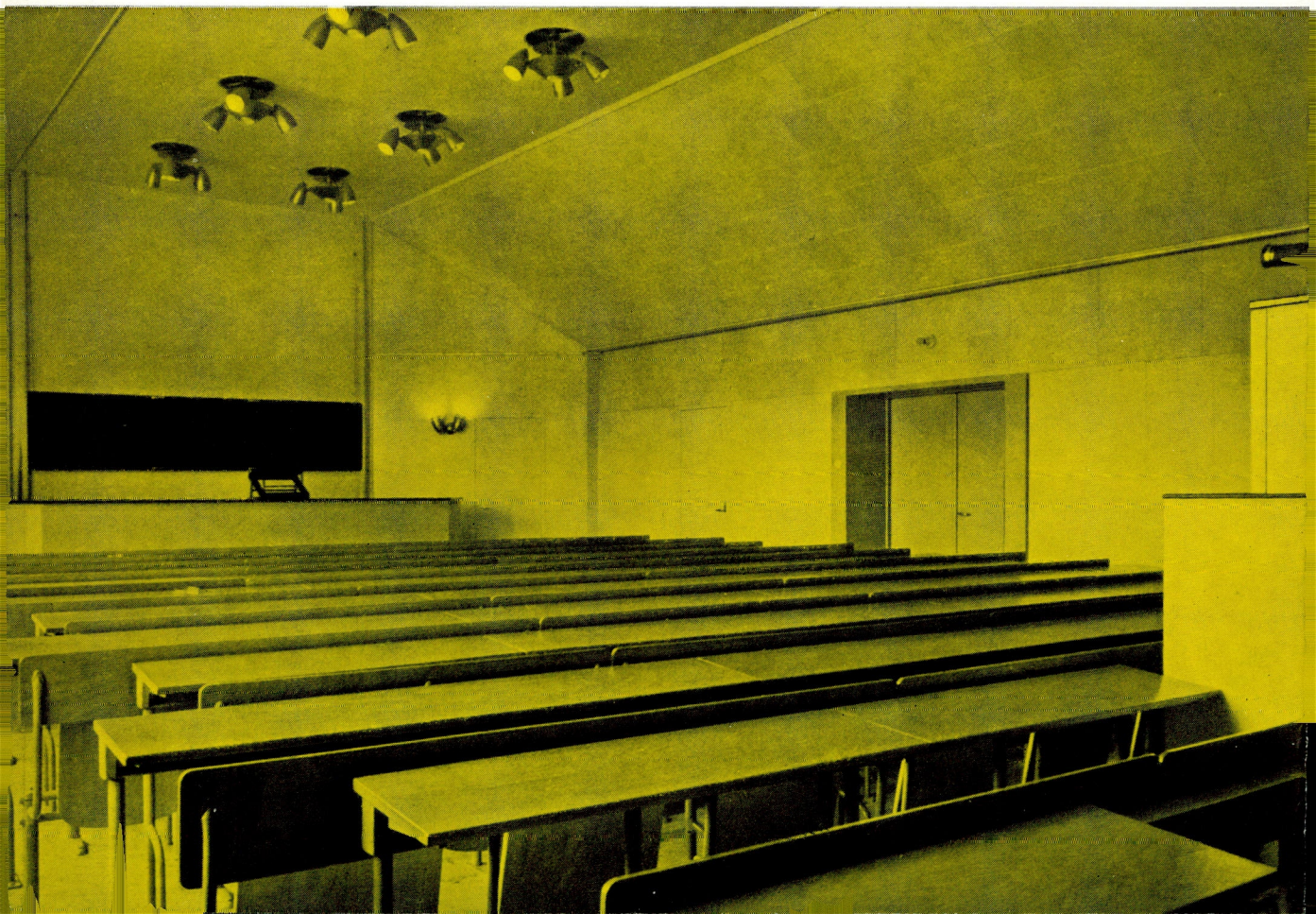
Een tweede beginsel is het vastkoppelen van een vrije discussie aan elk „luister-uur”. Dit is mede vruchtbaar gebleken voor het contact tussen kursisten en autoriteiten na afloop van de cursus.

Verder kan nog worden gewezen op het inlassen van exkursies naar diensten en instellingen op medisch of sociaal-medisch terrein in Nederland; en naar het buitenland met financiële steun van de Wereld Gezondheids Organisatie.

Met ingang van de cursus 1956/57 wordt bovendien een begin gemaakt met het instellen van studiegroepen voor zelfstudie en zelf-oefening in klein groepsverband. Voor de vervolgcursussen in algemene gezondheidszorg, bedrijfsgeneeskunde en kinderhygiëne geldt dan nog de partiële detachering bij geselecteerde diensten en bedrijven (stages).

De deelname aan de cursus laat geen andere bezigheden toe, en zodoende betekent de deelname als regel een grote opoffering voor de kursisten. Het mag als een verheugend feit worden beschouwd, dat reeds enkele artsen, die bij bedrijven of overheid werkzaam zijn, van hun werkzaamheden tijdelijk werden vrijgesteld, om de cursus te kunnen volgen.

Auditorium

BESTUUR

Het Bestuur van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde bestaat uit een voorzitter en acht leden, benoemd door het Praeventiefonds, dat zelf met vier van zijn leden in het Bestuur vertegenwoordigd wordt.

Prof. Dr. G. C. E. BURGER, voorzitter, Hoofd van de Medische Afdeling
N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken, Eindhoven

Dr. J. WESTER, onder-voorzitter, Voorzitter van de Gezondheidsraad,
's-Gravenhage

Mr. A. M. M. JURGENS, penningmeester, Sekretaris van het Katholiek
Verbond van Werkgeversvakverenigingen

Ir. Z. TH. FETTER, Voorzitter van de Centrale Organisatie T.N.O.,
's-Gravenhage

Prof. Dr. H. W. JULIUS, Hoogleraar in de hygiëne aan de Rijks Universiteit
te Utrecht

J. LANDMAN, Sekretaris N.V.V., Amsterdam

Dr. W. J. LOJENGA, Directeur Gem. Geneeskundige- en Gezondheidsdienst,
Alkmaar

Mr. C. E. J. MAITLAND, Sekretaris van het Centraal Sociaal Werkgevers
Verbond, 's-Gravenhage

P. L. STAL, arts, Geneeskundig Inspekteur voor de Volksgezondheid in
algemene dienst, 's-Gravenhage

WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD

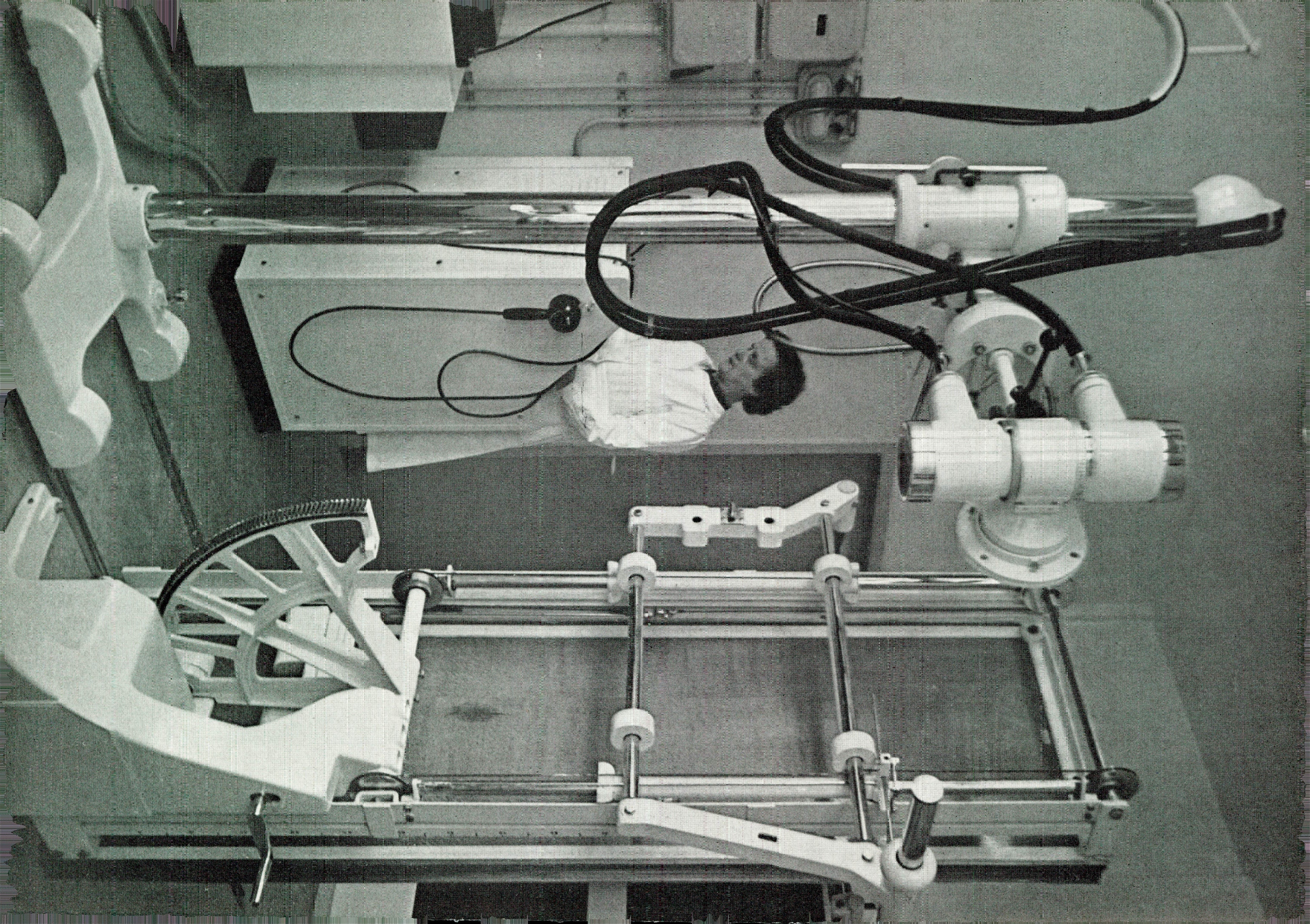
Een Wetenschappelijke Adviesraad, benoemd door het Bestuur van het Praeventiefonds, staat de Direktie bij in verband met de tenuitvoerlegging van de aan het Instituut toevertrouwde werkzaamheden. Alle leden van het Bestuur zijn tevens lid van de Wetenschappelijke Adviesraad. Voorts:

- Dr. C. BANNING, Geneeskundig Hoofdinspekteur van de Volksgezondheid
's-Gravenhage
- J. A. J. BARNHOORN, Hoofd afdeling Sociale Psychiatrie en Geestelijke
Hygiëne bij de Gem. Geneeskundige- en Gezondheidsdienst,
Rotterdam
- Dr. C. VAN DEN BERG, Directeur-Generaal voor de Internationale Volks-
gezondheidszaken
- Dr. B. J. W. BEUNDERS, Hoofd van de Sektie Praeventieve Geneeskunde
van de Geneeskundige Dienst der Koninklijke Landmacht
- F. BEZEMER, Medisch Adviseur bij de Arbeidsinspectie
- Prof. Dr. E. BROUWER, Hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te
Wageningen
- Dr. J. A. COHEN, Directeur van het Medisch-Biologisch Laboratorium van
de Rijksverdedigingsorganisatie T.N.O.
- Prof. Dr. J. E. DINGER, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit, Leiden
- Dr. G. J. FORTUIN, Hoofdbedrijfsarts der N.V. Philip's Gloeilampenfabrieken,
Eindhoven
- Prof. Dr. R. GISPEN, Directeur F.W.O. van het Rijks Instituut voor de
Volksgezondheid
- Prof. Dr. PH. IDENBURG, Directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek
- Prof. W. F. J. M. KRUL, Directeur van het Rijks Instituut voor Drinkwater-
voorziening
- H. J. KUIPER, Lid van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank
- Prof. Dr. G. A. LINDEBOOM, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit,
Amsterdam
- Prof. Dr. J. J. VAN LOGHEM, Oud-Hoogleraar aan de Gemeentelijke Univer-
siteit, Amsterdam
- Prof. Dr. W. A. MIJSBERG, Hoogleraar aan de Rijks Universiteit, Utrecht
- Prof. Dr. P. Muntendam, Directeur-Generaal voor de Volksgezondheid
- Prof. Dr. A. OLDENDORFF, Hoogleraar aan de R.K. Universiteit, Nijmegen
- Prof. Dr. A. POLMAN, Hoogleraar aan de Rijks Universiteit, Groningen
- Prof. Dr. A. PONDMAN, Hoogleraar aan de Rijks Universiteit, Groningen
- J. M. REDELÉ, Directeur van de N.V. Biscuit- en Chocoladefabriek
„Victoria”, Dordrecht
- Mr. P. H. VALENTGOED, Directeur-Generaal van de Arbeid

ALGEMENE LEIDING

De direktie wordt gevoerd door een directeur en twee adjunkt-directeuren, een voor de koördinatie van het wetenschappelijk werk en een tweede belast met de verzorging van de interne organisatie en de belangen van voorlichting en onderwijs. Onder de direktie ressorteren de vijf wetenschappelijke afdelingen, het onderwijs, het sekretariaat en de financiële afdeling.

Direktie:

Dr. J. T. BUMA, adjunkt-directeur voor de wetenschappelijke koördinatie, h.t. waarnemend directeur
Dr. P. H. J. LAMPE, adjunkt-directeur voor interne organisatie, voorlichting en onderwijs
Prof. Dr. R. REMMELTS, oud-directeur, adviseur van de Direktie
Mejuffrouw W. A. J. VAN ROYEN, direktie-sekretaresse
J. L. VEERMAN, hoofd financiële afdeling

Afdelingen:

Bakteriologie en Experimentele Patologie
Hoofd: Prof. Dr. J. D. VERLINDE
Sekretaresse: Mejuffrouw O. J. TROOST

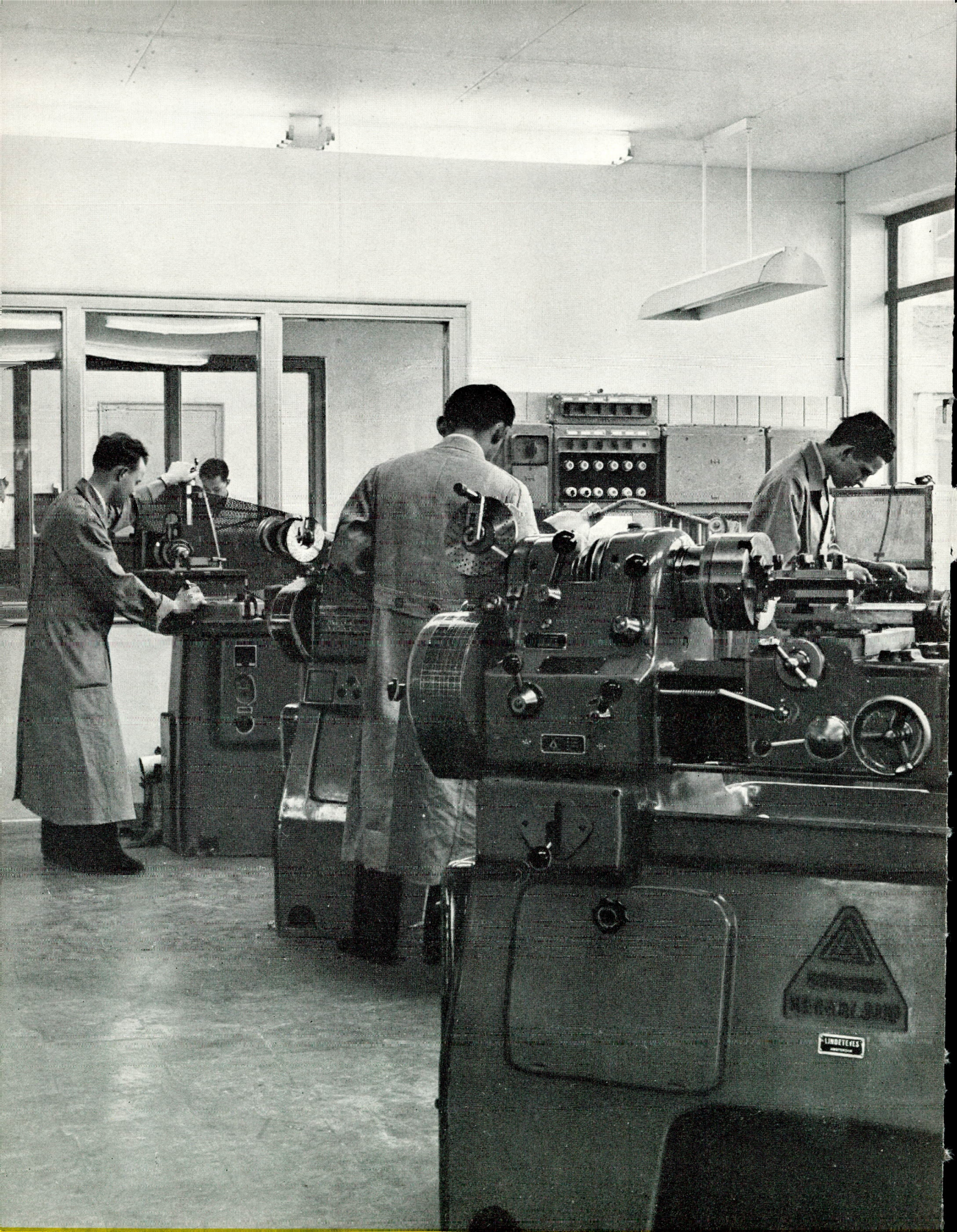
Arbeidsgeneeskunde
Hoofd: Dr. F. H. BONJER
Sekretaresse: Mejuffrouw A. H. WARMOLTZ

Geestelijke Gezondheid
Hoofd: Prof. Dr. J. KOEKEBAKKER
Sekretaresse: Mejuffrouw J. M. J. BOOM

Statistiek
Hoofd: Drs. CH. A. G. NASS
Sekretaresse: Mejuffrouw E. C. I. VAN DEN HEUVEL

Gezondheidszorg
Hoofd: Prof. Dr. J. H. DE HAAS
Sekretaresse: Mejuffrouw E. H. BOS

PUBLIKATIES

De resultaten van onderzoekingen in het Instituut worden gepubliceerd in de reeks „Verhandelingen”, terwijl kleinere publikaties in de reeks „Onderzoekingen en Mededelingen” verschijnen (bij de N.V. Stenfert Kroese te Leiden). Voorts worden vele specialistische artikelen in de vak-tijdschriften geplaatst. Een volledige lijst met een klapper van alle tot dusver verschenen boeken en artikelen is op aanvraag verkrijgbaar.

Tijdschrift „Mens en Onderneming”

In dit tijdschrift worden bij voorkeur problemen behandeld, die zich kunnen voordoen in onderneming en bedrijf ten aanzien van gezondheidszorg en personeelsbeleid. Daarnaast tracht het tijdschrift een afspiegeling te zijn van de werkzaamheden verricht in het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde.

Mens en Onderneming verschijnt iedere twee maanden in een omvang van 80 bladzijden. De tiende jaargang ging in met de januari-aflevering van 1956.

Redactie: Directie en afdelingshoofden

Redactie-Sekretaris: J. M. J. MORSINK

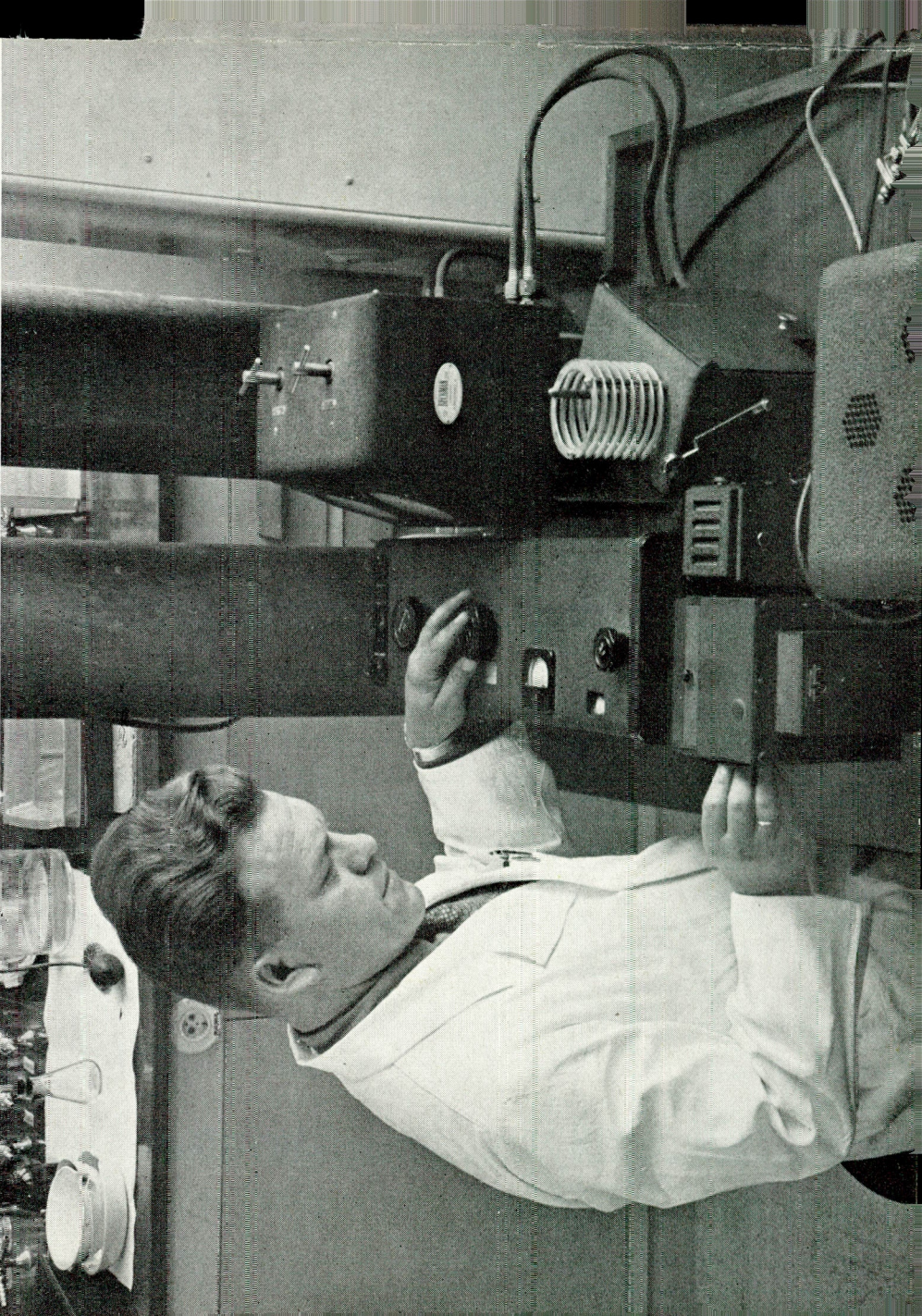
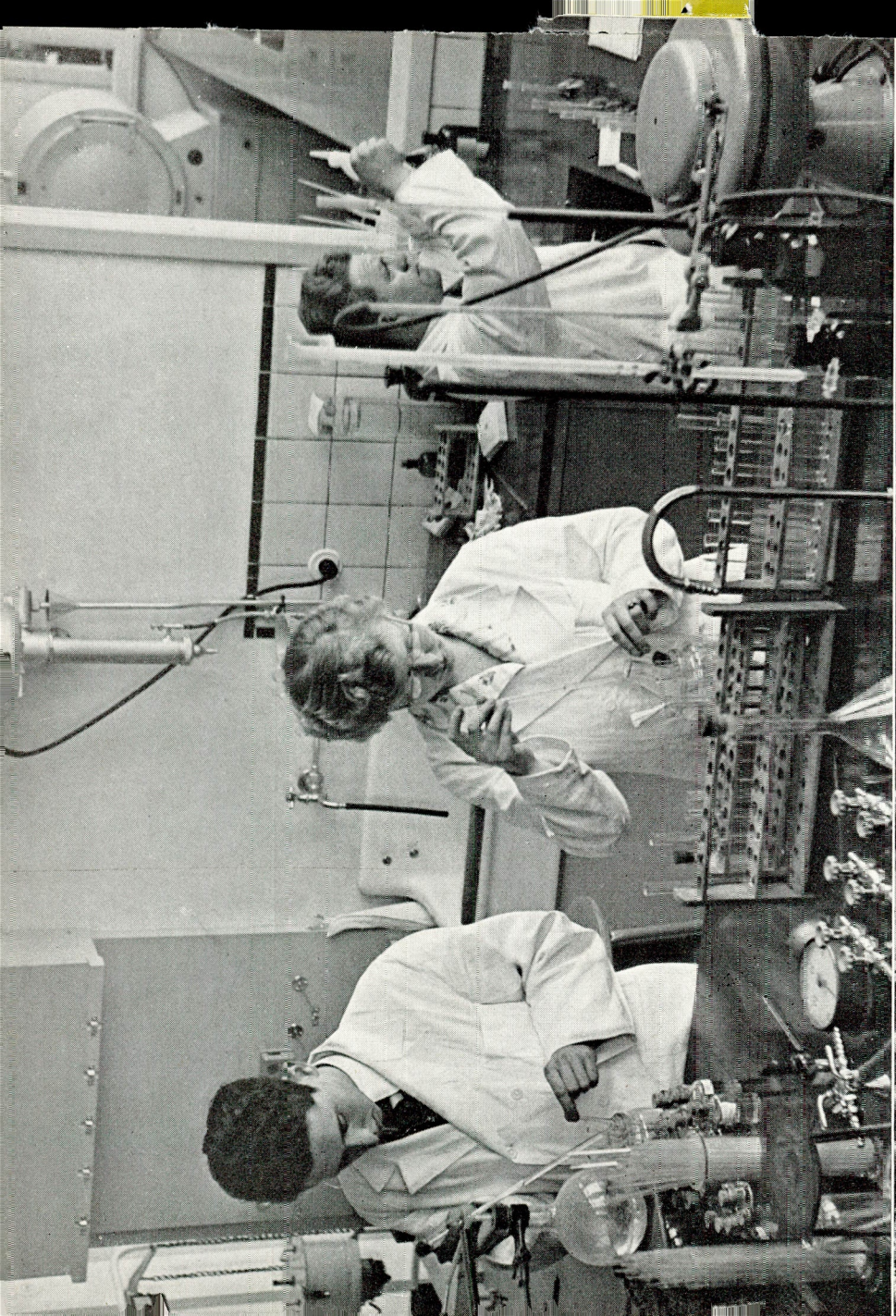
Uitgevers: H. D. Tjeenk Willink en Zn. Haarlem

Bibliotheek

Het Instituut beschikt over een uitgebreide bibliotheek op alle gebieden der preventieve geneeskunde. Mede door de hulp van de Rockefeller Foundation en de Wereld Gezondheids Organisatie was het mogelijk deze boekerij na de oorlog belangrijk uit te breiden. Het aantal tijdschriften bedraagt $\pm$ 220. De bibliotheek is voor belangstellenden toegankelijk. Desgewenst kan periodiek een lijst van nieuwe aanwinsten worden toegezonden.

Dokumentatie

De afdelingen van het Instituut streven naar een zo volledig mogelijke dokumentatie van het door hen bestreken gebied. Deze gegevens staan ter beschikking van een ieder, die over een bepaald onderwerp inlichtingen wenst. In de lijst van kontaktpersonen worden de namen vermeld van de personen tot wie men zich kan richten.

KONTAKTPERSONEN

Van de vele medewerkers worden hier slechts diegenen vermeld, die ten aanzien van het vóór hun naam vermelde gebied, voorlichting kunnen geven.

Antropogenetika	Dr. J. VAN DEN BOSCH
Arbeidsfysiologie	B. BINK
Arbeidspsychologie	Dr. W. WINSEMIUS
Audiologie	Mevrouw H. C. VAN DER MEULEN-VAN EYSBERGEN
Bakteriologie en Virologie	Prof. Dr. J. D. VERLINDE Dr. H. A. E. VAN TONGEREN
Bedrijfsgeneeskunde	R. L. ZIELHUIS
Beroepshuidziekten	K. E. MALTEN
Beroepskeuze	S. WIEGERSMA
Bibliotheek	Mejuffrouw M. HOFMANS
Biochemie	Prof. Dr. W. F. DONATH
Dokumentatie	
arbeidsgeneeskunde	Mevr. H. C. VAN DER MEULEN-VAN EYSBERGEN
gezondheidszorg	Mejuffrouw C. M. SCHAAP
personeelsbeleid	G. G. VAN BLOKLAND
Geluidhinder	C. BITTER
Gezondheidszorg	Prof. Dr. J. H. DE HAAS
Groepspsychologie	M. MULDER
Kinderbescherming	Mejuffrouw Mr. B. L. F. CLEMENS SCHRÖNER
Kinderhygiëne	Mejuffrouw B. J. VAN DEN BERG
Kursus	Mevrouw J. C. KORTHALS-HAKKER
Maatschappelijk Werk	
bedrijfs-	Mejuffrouw M. SCHRÖDER
medisch-	Mejuffrouw J. KOLKMAN
Mens en Onderneming	J. M. J. MORSINK
Personeelsbeleid	P. FETTER
Schoolpsychologie	S. WIEGERSMA
Sociologie	Dr. I. GADOUREK
Toxicologie	Dr. J. RUTTINK
Voeding	Dr. J. F. DE WIJN
Weefselkweek	Dr. B. HOFMAN
	A. KRET
Ziekteverzuim	M. J. W. DE GROOT

